

BELLPUIG

ARTÀ

PRENSA
FORN

11 JUNY 1988 No. 73 -V EPOCA - ANY XXIX- REVISTA QUINZENAL

sumari

* PORTADA

Façana del Convent dels Franciscans que aquesta setmana celebren la festa de Sant Antoni de Pàdua, el seu patró.

* FESTES DE SANT ANTONI DE PÀDUA

Editorial (plana 3)
Programa de la festa (plana 2)

* POLÍTICA LOCAL

Dos plens extraordinaris el darrer dia de maig (plana 10)

* MÉS SÈRIETAT DE CARA A LA INFORMACIÓ

"Diario de Mallorca" i TVB s'han passat (plana 5)

* COL·LABORACIONS

La vinguda d'un gran personatge (planes 6 i 7)

Parença agro-ramadera de l'Espanya Romana (plana 11)

Les comunitats forestals a Artà: l'alzinar (plana 9)

* NOTICIARI

* XERRIM XERRAM

* MÉS COL·LABORACIONS

programa de festes

SANT ANTONI DE PÀDUA

artà, juny de 1988

Dia 4.- A les 8 del capvespre, comença la Novena al Sant.

Dia 10.- A les 6 del capvespre els CAVALLERS recorreran els carrers del poble. També presidiran tots els actes de les festes.

Dia 10.- a les 8 del vespre: Apertura de l'EXPOSICIO DE REGALS. Restarà oberta els dies 11, 12 i 13 a hores convenients.

Dia 11.- A les 6 del capvespre: JOCS INFANTILS a la plaça del Convent per a tots els alumnes d'EGB d'Artà. També hi haurà carreres de cintes en bicicleta.

Dia 11.- A les 9'30 del vespre: FESTIVAL GIMNASTIC a la plaça del Convent. L'ha preparat i el dirigirà Ramon Ginard.

Dia 12.- A les 9'30 del vespre: CARROCES que desfilaran pels ja tradicionals carrers del poble.

Dia 13.- A les 11 del matí: MISSA CONCELEBRADA en honor del Sant. Serà presidida pel Rvd. P. Sebastià Taberner, Ministre Provincial que dirà l'homilia. Cantarà la Coral Infantil. Ball de l'Oferta. Acabarà amb la Benedicció pels Malalts.

Dia 13.- A les 10 del vespre: ESCLAFITS I CASTANYETES actuarà a la plaça del Convent.

Dia 13.- Aproximadament a mitjanit: FOCS ARTIFICIALS muntats pel Sr. Jordà. Aquest acte constituirà la cloenda de les festes dedicades a Sant Antoni de Pàdua.

Dia 14.- A les 8'30 del vespre: MISSA pels difunts de la Pia Unió i devots del Sant.

editorial

LA FESTA DE SANT ANTONI DE PÀDUA

Les festes de Sant Antoni de Pàdua són una noble herència rebuda pels frares del **Convent**, els Franciscans de la T.O.R. Fou a la darrereria del segle passat. Mestre Andreu Siu-rrell -el qui té un carrer dedicat dins el nostre poble- donat de l'esmentat convent des de que els Frares Menors foren obligats a fugir (desamortització de Mendizábal, any 1835), explica als Terciaris Regulars que arribaren, les festes grandioses que els Franciscans menors i el poble d'Artà celebraven a l'entorn de la diada de Sant Antoni de Padua. Va afegir que les susdites festes ja tenien una vellura de segles, i que ell les havia continuat des de l'any en que foren engegats els referits Menors.

Així, és clar, entre que els artanencs tenien una devoció tan antiga a Sant Antoni dels miracles de tota casta i les bones disposicions amb les quals venien els Terciaris Regulars -cuidar bé l'església conventual i servir el poble amb senzillesa franciscana-, i si hi afegim la ja assenyalada facilitat de la comunitat artanenca per a les bulles i el divertiment, ja ho crec que varen continuar les festes del Convent! I segueixen. Sense de-falliment.

"Conventeres" i "conventers", Orde Franciscà Seglar, "Josefines" i devots del Sant dels pobres, de l'advocat d'aspirantes fervoroses a núvies, del protector a l'hora de tro-bar objectes perduts, bono, al cap i a la fi gairebé tots els artanencs, sempre han fet costat als Franciscans T.O.R. a l'hora de planejar seriosament i celebrar amb solemnitat la diada del Sant de Padua.

El dia 4 de juny va començar l'acostumada novena. Passat demà, dia 13, el Ministre Provincial de la T.O.R. presidirà la Concelebració Eucarística i farà l'homília correspo-nent.

De les festes que ja vivim de bell nou, en trobareu programes a balquena. És del cas que els lleguem i que, conseqüentment, participem. Per cap de les maneres ens hauri-m de perdre ni cap ni un dels actes que han estat aparellats. A més dels d'ordre religi-ós, ho paga ferm que prengeu bona nota dels qui tenen un altre caràcter. Vegeu-ne uns exemples:

ELS CAVALLETS. Ja són tota una tradició. De centenars d'anys. Padrins d'avui foren "cavallets" quan eren nins o bergantells.

LA CARROSSA. Presidida per Sant Antoni Franciscà, muntada amb amors de devoció i gust artístic, acompanyada sempre pels bellugadissos Cavallets, anirà passejant majes-tuosament pels carrers i les places de la nostra vila, tan capacitada per a donar impor-tància a allò que en té.

ELS JOCS DELS NINS I EN FAVOR DELS NINS. S'ho mereixen tot. D'altra banda, se- ran agradoses estones d'entreteniment. Teniu-ho ben en compte, pares i padrins!

LA TÓMBOLA. Oh, això de provar i tornar provar si la sort ens somriurà i ens tocarà qualcun dels premis importants! O qualsevol detall! Oh, les pessigolles que li fa al nos-tre cor la rifa dels pollets, com si fossin una joguina, amb només un, dos o tres dies de vida! Hi ha a caramells de premis. I una feina que no és de dir. I generositat a borbo-llons. I una manera molt pràctica d'ajudar econòmicament als frares del Convent, i d'ex-pressar qualsevol agraïment que un senti per la feina que fan els mateixos frares en be-nefici del poble.

EL BALL DE BOT. Tasca pulcra i desinteressada de dos grups folklòrics d'Artà. En-guany podrem fer mamballetes a "Esclafits i Castanyetes", tota vegada que l'any passat va actuar "Artà balla i canta".

FESTIVAL GIMNÀSTIC. És un obsequi del Professorat del Col·legi de Sant Bonaventura. També vos agradarà. No ho dubteu. Dirigeix: Ramon Ginard.

FOCS A ROMPRE I TRACA FINAL. Tot està en un bon acabar! Si tenim en compte que els trons i llamps aniran a carrec del Sr. Jordà, conegut dins tota Mallorca com a bon pirotècnic i que es va estrenar -fa molts d'anys- com a tal precisament a Artà i amb motiu de les festes que comentam, ja ho crec ja que acabarà bé.

Bones festes. Molts anys!

REVISTA QUINZENAL
Nº 73 V EPOCA 11 JUNY 1988

REDACCIO
I ADMINISTRACIO:

C. Rafel Blanes, 10, 1ª ARTA

Dipòsit legal: P.M. 57-1969.

IMPRIMEIX:

Gràfiques Llevant
Carrer Ciutat, 55. ARTA.

CONSELL DE REDACCIO: R. Umbert, C. Obrador, G. Bis-querra, B. Lliteras, J. Mayol, S. Massanet, A. Esteva, M. Santandreu, J.Mª Massanet, E. Piris, Mª Gelabert, J.L. Mar-tín.

COL·LABORADORS: G. Bisquerra, C. Obrador, P. Xim, M. Tous, P. Sureda, T. Lliteras, J. Tugores, B. Pasqual.

FOTOGRAFIA I DIBUIXOS: G. Bisquerra i Arxiu.

ADMINISTRACIO: G. Bisquerra, A. Esteva, C. Guerrero.

notícies

QUINTOS

El passat diumenge dia 5 de juny es trobaren, sense posar-se d'acord, els quintos del 56 i del 58 al restaurant "El Cruce" de Vilafranca, (ara sembla que està de moda) per celebrar el dinar anual de companyerisme i recordar, tal volta amb un poc d'enyorança, el temps que ja no tornarà de quan ells eren "mossos".

A la taula no hi faltà un "amén" i tothom es posà bé de panxa. Tampoc hi mancà la nota d'humor a càrrec de l'incomparable Jaume "Carrillo".

La nota més agradable d'aquestes reunions, és, sens dubte, la germanor que "reina" entre gent de distintes classes socials i que l'amistat és la tònica per a tots. Al final, brindis i fotos de les dues quintes, les quals reproduïm en aquesta secció.

NOVA "MUNICIPALA" A CAPDEPERA

El passat dia 15 d'abril va fer unes proves per oposicions al cos de la Policia Municipal de Capdepera, la nostra paisana na Maria A. Flaquer Galmés, filla d'en Jaume de Ses Eres i de n'Antònia Balaguera.

Va superar dit examen i des d'aquest dia na Mª Antònia ja exerceix com a Policia Municipal al veí poble de Capdepera amb caràcter interí.

Ens conta que aquesta afició o idea ja li ve de petita i que fa un temps es volia presentar a uns examens a Ciutat. Ara tingué l'ocasió i no la va desaproveitar, realitzant el seu desig. Es ella la primera dona municipal al veí poble de Capdepera. Diu que se sent bé entre els companys i que pensa desenvolupar la feina igual que els demés.

Vagi, idò, la més sincera enhorabona a na Mª Antònia pel seu coratge i il·lusió en la seva nova feina, i que l'any qui vé pugui continuar amb caràcter efectiu.

ESCLAFITS I CASTANYETES

El passat 29 de maig la nostra agrupació local "Esclafits i Castanyetes" va visitar la veïna illa de Menorca per prendre part a una festa folklòrica.

Varen ballar al Born i a l'Ajuntament de Ciutadella juntament amb l'agrupació d'aquella ciutat. Després actuaren al poble d'Alaior.

Enhorabona.

PLUVIÒMETRE

AREA URBANA

MAIG

Dia 7		1'5
Dia 8		3'0
Dia 10		14'0
Dia 11		15'0
Dia 13		19'0
Dia 19		6'0
Dia 23		20'0
Dia 27		20'5
TOTAL		99'0

XIENA TROBADA DE CORALS INFANTILS DE MALLORCA

De gran èxit podem qualificar l'XIena Trobada de C.I. de Mallorca que se celebrà, com ja havíem anunciat, el passat dissabte dia 4 d'abril a Artà.

Quasi va ser insuficient el nostre gran temple parroquial per acollir les quasi 2.000 persones (entre cantaires i públic) que es varen concentrar.

Entusiasmats el públic pel que escoltaven sortit de les gargamelles infantils, esclataven amb mamballetes després de cada interpretació.

Les 18 corals (més de 800 al·lots) començaren la diada amb la concentració al poliesportiu per berenar i damunt les dotze partiren cap a la parròquia per fer un assaig general. Després de dues hores llargues passaren a "Ses Pesqueres" a dinar de pa taleca. Cap a les quatre i mitja pujaren cap a la parròquia per donar el Concert.

La gent assistent se'n va anar molt contenta i satisfeta com també els cantaires als quals se'ls va obsequiar amb una senallateta i una bossa de caramels, com també als directors.

Des d'aquestes retxes, BELLPUIG vol donar l'enhorabona als organitzadors: l'Orfeó Artanenc, als col·laboradors: Associació Jove Club Llevant i Ajuntament, com també al patrocinador, Direcció General de Joventut.

Unes fortes mamballetes per a tots.

TRETZES I DOTZES

Altra volta després de molts d'anys, mestre en Pere Obrador (Claret), ha tornat tenir el sant de cara. Un altre "boleto" de tretze resultats i que ha estat premiat amb la quantitat de 246.000 pessetes i que juntament amb 2 dotzes, han arribat a les 300.000.

El resultat fallat fou el Sevilla-Mallorca. L'altra vegada va ser La Felguera-Caudal i que li va valer un premi de 102.000 pessetes aproximadament. Així que a mestre Pere els tretzes li duen sort. Ens conta que el va omplir el dia 13, a les 13 hores.

Enhorabona.

hemeroteca

MÉS SÉRIETAT, Srs. de D.M.

DM - 5 de Juny de 1988

Societat / 0

A més de lo recibit en donación, la congregación posse por derecho de compra un extenso terreno.

Una ermita en Belén (y IV)

Reproduïm de la nostra hemeroteca una inserció que el Diari de Mallorca va publicar el passat dia 5 de juny i que sembla que el seu redactor no ha visitat mai la nostra Ermita de Betlem, ja que la foto que presideix l'escrit, es refereix a la fatxada de l'Església

de la Colònia de Sant Pere.

Seria bo, per tant, que els diaris palmesanos es dedicassin un poc més a recórrer la part forana de l'illa i així tendrien més coneixement de causa a l'hora de redactar una col·laboració de la nostra ruralia.

MÉS SÉRIETAT, Srs. de TV B

XI^{ena} TROBADA DE CORALS INFANTILS DE MALLORCA

El passat dissabte, dia 4 de juny, tingué lloc a Artà l'onzena trobada de Corals Infantils que enguany tenia com a motiu la Primavera. Aquesta trobada agombolà a l'Església Parroquial 18 corals infantils de tot Mallorca i més de 800 al·lots.

Doncs bé, la TVB ni tan sols es dignà enviar algun dels seus reporters per a donar la notícia. Fou un professional d'Artà qui, per encàrrec de TVB, gravà imatges de la trobada que foren enviades al Centre Regional de TVB amb l'esperança que serien emeses, com així ho prometeren, el dimarts següent. La sorpresa fou majúscula quan els televidents artanencs, juntament amb els participants d'altres pobles, comprovaren que el

que per a ells havia estat un gran esdeveniment, es reduïa per TVB a oferir, per equivocació, el cartell de la Trobada ja que del que es parlava era de la importància del bilingüisme. El dimecres es donà la notícia amb imatges de la "Coral Universitària" juntament amb una orquestra de càmera.

Realment, no entenem que professionals de la informació que cobren, suposam, uns bons sous, puguin menysprear informativament aconeximents que són tan importants per un poble, encara que aquest sigui Artà i resti a més de 70 kms. de Ciutat.

Cantaires i organitzadors s'han sentit defraudats.

ecos ecos

MAYO

NACIMIENTOS

Dia 5 de mayo.- **María Antonia Rios Sancho**. Hija de Isidro y María del Carmen. C/Ramón Llull, 42.

Dia 11.- **Juan Garau Orell**. Hijo de Gabriel y Francisca. C/ Gran Via, 36.

Dia 11.- **Antonio Bosch María**. Hijo de Francisco y María. C/ J. Serra, 12.

Dia 13.- **Javier Rubio García**. Hijo de Ricardo y Merciana. C/ Viña, 18.

Dia 23.- **David Cobos Mayol**. Hijo de Alfonso y María Remedios.

Dia 23.- **Caterina Artigues Terrasa**. Hija de Andrés y Juana Ana. C/ A. Blanes, 14. 2ª A.

MATRIMONIOS

Dia 15 de mayo.- **Juan Infante Santos** con **María Angela Carrió Muntaner**. C/ Encinar, 8. Capdepera.

DEFUNCIONES

Dia 6 de mayo.- **Juan Vicens Pastor**. 68 años. C. Rajada.

Dia 12.- **Francisca Cifre Pol**. 73 años. a) Moixeta. C/ Son Servera, 49.

Dia 13.- **María Mayá Genovart**. 81 años. a) Tasana. C/ Aixà, 4.

Dia 19.- **Francisco Crespi Cánaves**. 84 años. C/ Rocas, 32.

Dia 20.- **Francisca Ana Pastor Sureda**. 92 años. a) Bassa o Pijulina. C/ Santa Catalina, 30.

Dia 28.- **Margarita Sancho Tous**. 63 años. a) Bleia. C/ Sorteta, 58.

SE NECESITA

VENDEDOR
REPRESENTANTE
COCHE PROPIO

Máxima discreción
de no llegar a un acuerdo

MADERAS FULLANA
MANACOR
Tel. 55 11 67
De 10 a 12 y de 4 a 6

LA VINGUDA D'UN PERSONATGE

Des de ja feia bastant de temps, un important grup polític artanenc, anava anunciant pel poble i fent-ne una propaganda immillorable, la vinguda a la nostra vila d'una persona molt important, i que era, a més, un dels capdavanters del seu partit. Al dir dels seus simpatitzants i admiradors, era don "Prudencio" un home quasi infalible, intel·ligent en grau summe, doncs, posseïa alguns títols universitaris, parlava idiomes variats i gaudia d'una oratòria i retòrica tan convincents que els qui l'escoltaven, per molt contraris que fossin a la seva doctrina, quedaven ben creguts que havien anat equivocats i que aquell senyor era la bondat, la veritat i l'honradesa personificada.

D'ell deien els seus partidaris que mai no havia enganyat ningú. Que el que prometia en els mitings ho complia. Que la seva gran humanitat i estimació envers la classe humil l'havia pujat fins a un dels llocs prominents de la política nacional, éssent aleshores un ferm candidat a la presidència de l'Estat. En nombroses ciutats de la península i també a Palma, les seves perorates havien obtingut un èxit tan rotund que els partits contraris veien en aquell home l'enemic més perillós. Tot això feia que pels carrers i cassinos d'Artà no se parlàs d'altra cosa més que de la vinguda de tan magnànim senyor que, segons se deia, havia arribat a prometre que si guanyava les eleccions posaria en venda tota la seva hisenda per ajudar a construir escoles i hospitals.

Era pel maig de l'any 1922. Pels artanencs encara era una atracció el veure arribar el tren, i molt més en aquell dia primaveral en què n'arribava un d'especial portant en ell a don "Prudencio". L'explanada de l'estació estava plena de gent encapçalada per les forces vives. Des de per l'indret des Molí d'En Sanxo, el maquinista feu sonar el xiulet demanant l'entrada. Mestre Aguayo que ja havia posades les cadenes, des de la caseta del guardavies amb la marcialitat d'un bon carabiner com havia sigut, estengué la banderola de color verd concedint-li el permís, i la màquina arribà majestuosa bufant qual tronc d'ègues brinoses i lluint als seus costats l'estendard espanyol i mallorquí. De l'únic vagó, adornat amb floquets i rams de murta, en baixà el nostre home. Era ell de mitja edat i també de bona estatura; vestia amb elegància, usava ulleres que s'aguantaven pessigant-li el nas, de celles molt poblades i mostatxo arreveixinat per amunt. Per a saludar als qui l'esperaven, se descobrí d'un capell bombet i, al mateix temps que les autoritats li donaven la benvinguda, la banda de música local, dirigida per don Antoni Gili, interpretava una peça del seu repertori i el públic rompia en visques i mambelletes. Tot seguit, emprengueren el camí cap a la Plaça del Trespolet.

De per totes parts se'ls unia gent. De per Ca's Canonge i Na Pericona; de per sa tafora de Ca'n S'As d'Oro; de pel carrer d'En Puput i dels cassinos de Ca'n Xesc Garreta, Ca'n Xim, Ca'n Xengues, Ca'n Mengol i Ca'n Tomeu Cassino.

En es Trespolet s'hi havia pujat un catafal donant s'esquena a la façana de Ca don Rafael Blanes (Patró) i des del qual, enrevoltat dels més entusiastes seguidors, don "Prudencio" parlaria als artanencs. Per allà ses persones s'hi havien posades tan espesses com ses arengades dins sa bóta, o com les abelles a l'eixam que s'havia posat a una de ses bigues de sa torreta de ca's metge.

Els músics havien deixats els instruments baix de l'escenari i el míting ja havia començat. Parlava tan bé aquell polític que tenia als oients gats. A pesar que s'expressava en castellà i no l'entenien d'allò millor, a cada instant arrancava l'aplaudiment dels obrers. Principalment quan deia que "trabajando menos horas ganaréis más!", "no tendréis que depender de nadie!", "para lograr vuestro voto si es preciso venderé cuanto tengo y lo invertiré en mejoras en vuestro bonito pueblo!".

La reina de les abelles que havia nascuda aristocrata per obligació i era monàrquica per devoció, volgué escoltar aquell orador de més prop; pel que digué a la seva població: "Seguiu-me en silenci". I així ho feren baixant vora vora paret i flicant-se sota el catafal per una encletxa del parfelà que el cobria, i anant a posar-se dins la boca d'un baix, instrument que sonava l'amo En Pep Picó.

Quan el discurs hagué acabat, don "Prudencio" fou felicitat pels qui l'enrevoltaven i d'un esplet de mambelletes per part del públic.

Com era d'esperar la música havia de posar cloenda a l'èxit d'aquell polític sonant una marxa. D'haver sabut el director el que havia de passar, mai no hauria alçada la batuta, perquè quan l'amo En Pep pegà bufada al baix, cent mil abelles furioses en sortiren desesperades, doncs, si don "Prudencio" estava disposat a vendre-ho tot pels artanencs, elles, donarien la sang i la vida per la seva reina. Bono, allò fou un camp de batalla a on aquell exèrcit alat no tenia compassió de ningú. Les dones cridaven desesperades cobrint-se la cara amb mocadors i faldetes. Els homes s'espolsaven amb mans i capells, però, ni el diantre no se n'escapava dels fiblons d'aquells insectes endimoniats. Els instruments volaren per dins els jardins de Ca'n Caldentey i de Ca's Marquès; es requint d'Es Bolló, es bombardí d'En Joan Garameu, es fiscorn d'En Tasà i es flautí d'En Pansacola anaren a descansar per sobre les teulades de Ca Ses Blanques, Ca'n Regalat i Ca N'Olé; mes aquelles esquadriilles d'aviació no saturaven de sembrar el pànic entre els assistents que fugien en desbandada.

Com és natural, de les afuades baionetes de les abelles tampoc se n'alliberà don "Prudencio" que, en poc temps tingué el nas com un ravanet i les galtes com magranes sangrants. No sabent aquell home com defensar-se d'aquella legió maligne, no tingué altra idea que aficar el cap davall la cortina que cobria les cames del catafal, deixant les anques fora. L'esbard degué pensar que allò

col.laboració

era un camp d'aterratge on de seguida hi prengueren sòl vint-i-quatre avionetes que hi deixaren clavats dues dotzenes d'agullons coents qual pebres de cirereta.

Aquell polític passà la nit, que no dormí, a la Fonda Randa i, se diu que algú escoltà mentre el seu criat li aplicava panyos calents i amarats de marinyac comprat a una apotecaria no molt llunyana, que deia don

"Prudencio": "Pero, Dios mío, por qué las abejas han tenido que hacerme justicia a mí, si puede ser que si lo buscaran encontrarán aún a alguien peor?" "Prudencia... don Prudencio!" -li deia el seu domèstic- que con tantos gemidos y lamentos, desde fuera pueden darse cuenta de las verdades que ahora está usted diciendo".

Així m'ho contà en Lluís Brancaneuada.

Ara fa 25 anys

BELLPUIG, 8 de mayo de 1963, nº 41.

* En SILUETA DEL MES, R.G.B. hace un largo listado de los frutales que en el mes de abril empiezan a elaborar sus productos. También hace un repaso a todas las flores que empiezan a resurgir en este mes "...el más bello de los doce meses..." "...el campo luce el mejor de sus vestidos..." Aunque, "...por analogía, "és més estret que es "bril", se dice de un hombre avaro..." ya que suele llover poco, el cronista nos dice que el mes de abril fue muy generoso en lluvias cosa que "...fue muy elogiada por nuestros campesinos..."

* En una colaboración titulada "HOMENAJE A D. RAFAEL BLANES TOLOSA" se hace referencia a tal acto diciendo "...Día 15 de abril en el Oratorio de Nuestra Señora de San Salvador dedicó la Parroquia un homenaje a D. Rafael Blanes Tolosa, hijo ilustre de nuestra villa e insigne bienhechor del Santuario... Terminada la Santa Misa, en el salón de "promesas" del Santuario, se colocó un cuadro de D. Rafael junto a los que contienen los decretos por los cuales se nombra a la Virgen de San Salvador, Patrona de los Ferrocarriles de Mallorca..."

A L'AMIC I EXCEL·LENT ESCULTOR PERE PUJOL

Si el cor, donant la mesura vital, manté la salut i el temps i la joventut allarga cap a l'altura d'una idea més madura i un horitzó més florit, dins el món llagat d'oblit, d'odis, enveges i guerra, amb la saba de la terra s'hi pot granar l'esperit.

Amb la teva integritat i la teva solidesa d'escultor de vena encesa i cisell en llibertat, t'alces amb la veritat de la teva obra cimera. La llum i la primavera reforcen els teus afanys; i la serenitat dels anys la teva vida tempera.

Tu sempre has volgut Artà fulgent com un calze d'or, generós com una flor oberta per armar, i terra per a crear l'art i la pau i l'amor amb l'impuls de la claror, el goig i la benaurança. Artà és gresol d'esperança i llar de la germanor.

Fidel al teu fonament de què els homes són germans amb l'art de les teves mans, dretura i temperament, dones forma i sentiment al bronze solemni, la pedra substancial i el cos primari del fang, perquè et batega la sang amb la terra essencial.

Miquel BOTA TOTXO
Pollença, 1984.-PAU

* En ECOS ARTANENSES, después de un largo etc. de nacimientos, matrimonios y defunciones, el cronista narra una anécdota que le sucedió al vicario "S. M." (léase Sebastián Miralles) que fue llamado "...para administrar la Extrema Unción a un enfermo..." Llega al cuarto de dicho enfermo que no se movió ni casi respiró mientras cumplía el vicario su cometido. Pero, cuando empezó por los pies, "...éste, reaccionando súbitamente, abre desmesuradamente los ojos, echa una mirada a su alrededor y fijándose en la presencia del sacerdote, exclama: ¡¡Relámpagos!! ¡sí que hi estic adelantat!"

millor

Telex 69565 VGOR E

G.A.T. 820

Calle Binicanello, 12 - ☎ 585519/52 - CALA MILLOR
Carretera C/la Agulla, 19 - ☎ 564017 - CALA RATJADA

SUPER OFERTAS VERANO 88

MARRUECOS. Ceuta, Tetuán, Tánger y Costa del Sol. Incluye avión desde Palma, hoteles de xxx y xxxx en media pensión, traslados aeropuerto, autopullman de lujo y servicio de guía.....	33.800
LONDRES. Salidas todos los martes	17.000
ROMA. Salidas todos los martes....	24.000
DUSSELDORF. Salidas todos los jueves.....	25.000

CUBA. 10 días. Incluye avión, traslados, hotel en régimen de A/D. Visita a la ciudad de La Habana y estancia en Varadero. Salidas todos los martes de Mayo y Junio..... 102.900

VUELOS CHARTER NACIONALES

ZARAGOZA.....	7.500
MÁLAGA.....	9.000
SANTIAGO.....	13.000
MADRID.....	6.500
BARCELONA.....	3.500
SEVILLA.....	10.500
ALICANTE.....	5.500
VITORIA.....	7.000
OVIEDO.....	9.000
VALENCIA.....	3.500
GRANADA.....	9.900
TENERIFE.....	18.500

PARA CUALQUIER OTRO DESTINO
CONSÚLTENOS!

— el nostre entorn —

Pere Sureda Amorós

Les comunitats forestals a Artà.(IV)

L'alzinar

Se tracta de la comunitat vegetal més important i més característica. Ocupa les terres menys afectades per la sequedat i representa un clímax, és a dir, l'etapa final de l'equilibri d'una successió ecològica. No obstant, baix la capa arbòria, sol presentar-se un nombre més bé pobre d'espècies i de vegetació. Lligat a una sequedat estival pronunciada, però també es pot relacionar amb la pràctica molt estesa a Artà i a tot Mallorca en general, que l'alzinar sigui zona de pasturatge intensiu per part de porcs, cabres i ovelles. El bestiar que s'alimenta d'agllans i tubercles, provoca greus problemes erosius.

No és gens estrany, doncs, trobar alzinars constituïts exclusivament per grans alzines velles i inclús en els casos més extrems d'explotació, se comprèn fàcilment que el sotabosc, no pugui presentar un gran aspecte.

A mesura que els homes hem desplaçat els alzinars, els pins s'han expandit d'una manera formidable, fins convertir-se en els arbres més abundants de la nostra terra, encara que actualment estiguin en franca regressió. Efectivament, quan els boscos esclerofils, com l'alzinar, cobrien grans extensions, els pins, arbres primitius i molt resistents, estaven relegats als llocs més ingrats, on les alzines no podien créixer i probablement just arribaren a formar pinars extensos allà on el bosc esclerofil no podria formar masses de vegetació compactes a causa de la sequedat o a la manca de sol.

Productors d'una fabulosa quantitat de pinyons que poden germinar a llocs oberts, els pins proliferen ràpidament i tenen una enorme capacitat d'invasió: si se produeix un clar a l'alzinar (per tala, incendi, etc.) són capaços d'ocupar-lo tot d'una. Si res altera el curs dels esdeveniments, progressivament creixerien els arbusts típics de l'alzinar i, a la seva ombra, les alzines: tard o prest, els pins, que no poden viure a l'ombra, quedarien novament desterrats als seus hàbitats marginals. Però en aquest punt l'actuació de l'home ha estat i és decisiva: amb la seva reiterada intervenció ha alterat el curs de la successió i ha aconseguit estendre els pins, fins i tot, dins els alzinars.

Perquè un alzinar sigui com cal, ha de tenir un sotabosc, gairebé impenetrable amb espècies tals com l'arbocera, llampudol, aladern de fulla ampla, aladern de fulla estreta, mareselva, esparraguères, cireretes del bon pastor, vidalba, aritja, rosseta, etc. Això li confereix l'equilibri necessari per auto-mantenir-se.

Per tenir alzinars productius amb peys joves, s'hauria de mantenir el bestiar només a l'època de caiguda de les agllans, perquè la ingestió de matèria per part dels animals no superi la producció de biomassa vegetal.

Un altre aspecte important, com s'ha vist, és que si hi ha pins dins l'alzinar, lo millor per afavorir-los, és no tallar-los: al cap dels anys, a l'ombra dels pins hi creixeran les alzines i poc a poc, els pins minvaran en

nombre, fins i tot desapareixeran totalment. Si pel contrari, els talleu, creu buits que seran ocupats per més pins, de tal forma que el problema s'allarga i torna gros.

Finalment, mencionar que s'han fet estudis (a la Castanya, Barcelona) sobre el consum d'aigua a alzinars i encara que no siguin de la nostra zona, són significatius: 145 t/ha de consum d'aigua en el mes de juliol, menys de 100 t/ha el Setembre i només 50 t/ha el Desembre. Tindríem un total de 660 t/ha entre Juny i Desembre, i de 1.100 t/ha per a tot l'any.

GRUPO DE EMPRESAS
EN EL RAMO DE LA CONSTRUCCION
CON BUENAS PERSPECTIVAS DE FUTURO

PRECISA:

CONTABLE

para trabajar en su oficina de **Cala Ratjada**

Los candidatos deben

- * tener buenos conocimientos de contabilidad analítica
- * estar familiarizados con el uso de ordenadores PC IBM compatibles en basic,
- * entregar un "curriculum vitae" MANUSCRITO, con foto reciente, indicando claramente sus pretensiones económicas, a la **Srta. Ursula** en Avda. Cala Guya 30 de Cala Ratjada.

Se contestaran todas las solicitudes.

ALQUILO CASA EN EL CAMPO
MES DE AGOSTO

(No tiene electricidad)

Información: telf. 562547

PLE MUNICIPAL DEL DIA 31 DE MAIG

Dos plens extraordinaris pel darrer de maig.

PRIMER PLENARI

Des del passat dotze d'abril, hi havia convocat aquest ple per quatre dels cinc regidors de la dreta, sols el regidor Obrador no l'havia sol·licitat.

El primer punt, feia referència a les pintades que es feren a les parets del Convent dels Franciscans i al Quarter de la Guàrdia Civil la nit del 30 de març.

El Batle digué no haver rebut cap denúncia quan fou preguntat pel regidor Amorós.

El regidor Sureda ho veu una cosa molt greu i acte seguit el regidor Amorós hi afegeix que ho veu com un atemptat contra el poble, ja que ambdues institucions estan molt arrelades dins el sentiment popular.

El Sr. Pastor els contestà que no s'havien de desorbitar les coses, que no s'ha de fer publicitat, que això és precisament el que cerquen els pintors.

Des d'un principi, va parèixer que tant el regidor Sureda com el regidor Amorós responsabilitzaven al grup que governa, de dites pintades, afegint que, sempre eren els mateixos.

El regidor del PSOE, A. Maria, els contestà que la pintada que s'havia fet anant a St. Salvador que diu, "GOB no", probablement no era obra dels mateixos artistes que les altres, ni tampoc el robatori de nit d'un dels millors tarongers de Na Batlessa, era obra dels mateixos obrers.

Tant el Batle com el regidor Ginard informaren que s'havia investigat i que encara segueixen indagant per veure si es podrà aclarir qui són uns i els altres.

El segon punt, era referent a la campanya que s'ha fet per donar a conèixer l'objectiu de consciència.

En primer lloc el Batle es queixà, dient que per demanar informacions no és necessari convocar un ple i afegí que el Consell de la Joventut de Balears recomenà als ajuntaments que fessin aquestes campanyes i que endemés tenen unes despeses molt petites.

El portaveu del CDS contestant al Batle, li digué que no era ell qui els havia de dir quan era o no era oportú el convocar una sessió plenària, que ells mateixos ja ho decidien. El Batle li recordà que hi havia al-

tres formes per fer consultes i que no hi havia el per què de fer perdre el temps a la gent d'aquesta manera. Retornant al tema, el Sr. Amorós demanà si l'Assistent Social era objectora. El Sr. Pastor li contestà que no ho sabia, que ell mai la hi havia demanat, emperò que ho solen ser-ho els homes, per mor del servici militar.

El tercer punt era sobre una obra il·legal, que en cap moment fou anomenada.

El Batle digué, que havia estat legalitzada, ja que una vegada fou denunciada, havia cursat la corresponent legalització i com que s'atenia a les normes establertes, el permís va ésser concedit.

Recordà que n'hi ha unes quantes que han estat denunciades i que tenen la corresponent multa diària si no es paralitzen de seguida i fan la corresponent sol·licitud.

SEGON PLENARI

Suposam que, per aprofitar la presència dels regidors a La Sala, el Batle tengué l'avinentesa de convocar aquesta sessió extraordinària, a continuació de l'anterior i evit-arlos haver-hi d'anar en dues ocasions.

Es sol·licita al Govern Balear, suspengui el planejament de determinades zones de Sa Colònia.

Es pretén aturar el Pla General, fins que arribin les normes subsidiàries que, com diguérem en altra ocasió, són pel camí, encara que, segons pareix, vénen a pas de tortuga.

Hi hagué en contra els 5 vots de l'oposició i sols 6 a favor, ja que hi mancava el regidor Hernández i un del PSOE que espera el nomenament.

La Secretària digué que era necessària la majoria absoluta, és a dir, la meitat més un dels regidors electes i no la majoria dels 11 assistents.

El Batle, demanà que miràs si en vista que sols és una sol·licitud, era suficient la majoria simple i sinó, ja seria tractat en una ocasió més favorable.

L'altre punt que hi havia a l'ordre del dia era, fer arribar la preocupació del Consistori, per la paralització de les obres del subparc de bombers, al Sr. President de Consell.

Els 11 regidors presents hi estaren d'acord.

Tomeu Llitas

saló de bellesa

ESTEL D'AUBA

Isabel Solano
Esteticista titulada

Carrer Joan XXIII, 19-1º - Tel. 56 29 50
ARTA (Mallorca)

Maquillatges
Neteja de cutis
Depilacions
Tractaments facials i corporals
Tractaments anticelulítics
Drenatge linfàtic.

NOVETAT

Tenim a la seva disposició:
DEPILACIO ELECTRICA

Parença agro-ramadera de l'Espanya romana

La tònica romana fou normalment de protecció dels repeus de gaubança de les províncies del seu esbarjos Imperi, i, malgrat que en qualche avinentesa, desenrotllaren tendències proteccionistes afavorint la metròpoli, les terres hispanes assoliren gran enlairament dins la parença agro-ramadera, mitjançant els segles I i II de la nostra Era.

La península Ibèrica assolí el qualificatiu de "frumentaria", doncs adreçava forçament els seus conreus cerealistes envers la Ciutat del Tiber, cosa reflexada plenament amb el detall de les monedes de Vespasià, on es mostra la Ibèria per mitjà d'un guerrier que fa sosteniment amb la mà dreta de dues espigues de blat. La metròpoli, així com l'Illa de Sicília, que fou anomenada mitjançant la col·lització, la terra de Demeter (Ceres dels llatins), degut a l'exuberància del seu camp, es veuran breument desplaçades per Ibèria, assolint aquesta, el caire de proveïdora de l'urbs llatina, forniments que es lliuraven per mitjà dels ports de Gadir, Malaca i Cartago Nova.

L'agricultura hispana sofrirà emperò, promptament, els mateixos defectes que la romana, detall que manifesta explícitament Plini el Major, amb la seva frase lapidària: "Latifundia perdidere Italiam, jam vero et provincias". Es va acumular la propietat territorial, l'absentisme es desenvolupa forçament, es grava de sobte la producció cerealista, amén d'altres impostos, com les transmissions de béns, etc.

El blat es conrava dins la totalitat d'Ibèria, emperò en especial la regió de la Bètica, on, segons Plini, vegetava fins i tot, sota les oliveres, produint cent vegades ultra el normal, d'altres contrades. Dins la Lusitània, el susdit gra, es cotitzava quatre vegades més barat que el corrent, aspecte assumit per Mela quan es refereix als "esplets lusitans", com també per l'anomenada "cereal-lis", aplicat a la Ciutat d'Evora.

També ens parlen els escriptors llatins dels magatzems i sitjes, on es guarnien els grans, això com també del "tribulum" i del pa hispani, el qual, segons els esmentats autors, especialment Plini el Major, era molt lleuger i de fàcil digestió.

L'olivera amb probabilitat serà el conreu de més gran importància dins Hispania, ja que consemblant al blat, es simbolitzava a la par la Península amb el ram d'olivera al damunt les monedes, essent el bordissenc indígena, doncs els grecs lliuraven el nom de Kotinussa a la Ciutat de Gadir. Diferents plomes coetànies fan al·lusió a la bondat de les olives lusitanes, així com també a l'oli andalusí, sols considerat de més qualitat el provinent de la Península Italiana.

Pel referent a la vinya, nombrosos testimonis esmenten la bondat que les espècies de ceps hispànics, malgrat no va ésser objecte d'exportació amb la mesura que ho fou l'oli peninsular. Del Mitjorn d'Ibèria fan al·lusió del vi "gaditanus" i del de Nebrissa, del qual l'arqueòleg germànic Adolf Schulten, suposa equivalent al de Xerès. De la part del Llevant, ens parlen del "laurenense", del "lusitanus" i del "tarraconense", així com també fan esment del "balearicus", originari de les Illes Balears i Pitiüses.

Baix-relleu muntant, tal vegada, un exemplar de "capra hispanica"

Pel que fa referència a altres productes, existien les carxofes dins Cartago Nova i Corduba; cotó i lli, aldamunt la costera mediterrània i l'espart important pels cartaginès i la palmera i figuera, amb explotació també dins la contrada mediterrània.

L'aspecte forestal era de molt de volum, doncs al mateix temps, produïa i exportava. L'altiplà central, Pirineus, Galícia i Andalusia eren centres de molta producció de fustam, éssent el pi, xiprer, alzina, avet, ginebra i altres, les modalitats d'arbreda, apte per la construcció de més difusió.

Tot seguit l'Època Imperial, els escriptors hispanollatins, adhuc Sant Isidor, fan palesa la seva complaença adreçant lloances envers la vegetació peninsular, cosa tal volta conseqüència de la gaubança inherent a l'anomenada "pax romana", doncs no es poden cogitar canvis envers la vegetació hispana, més bé dirigida a l'empobriment de la quantitat d'arbreda i disminució de l'index pluviomètric.

Dins l'aspecte ramader, el bestiar de més difusió seria el cavall, doncs restava de manera salvatge, primordialment dins el boscatge del planell castellà, éssent la raça més típica, preferentment d'aspecte petit, el qual es distingia per la seva velocitat, detall que l'erudit llatí Varró fa que ens digui que "les egues lusitanes proliferaven així com el vent".

S'esmenta també com abundós el ramat boví el qual tenia el seu pasturatge vora els ribatges del Guadalquivir; les cabres salvatges, l'ovella -de la qual llana sortia el "sagum"- molt nombrosa dins la Bètica i sur de Lusitània, de valló més valuós que el d'ovella castellana, de llana més matussera i groixuda.

Conills, llebres, porcs senglars, cèrvols, llops, etc. nombre de ramaderia que gaudia de molta proliferació, així també com moltes classes de peix que provocaven les delícies dels hispano-romans, posant amb pràctica l'aforisme llatí: "Veneri, lavari, ludere, videre, hoc est vivere": caçar, banyar-se, jugar, riure, això és viure.

XERRIM - XERRAM

PORTO COLOM. Heus aquí, germans meus, el nou "El Dorado". Terra promesa. Muntanya màgica. La Meca. Omega dels diners i Alfa dels greixos. Sementer dels miracles. Mannà dels famolencs. Aprimador d'anques. Restaurador de panxes. Vertader Yahvé escura-butxaques. Lourdes amagridor. Miqueas de les polpes. Fàtima dels pelegrins i galleda dels sagins. Això i més, és avui en dia, aquell paradís de carns allenguïdes i cuiros ruats. Carreranyes de gent i més gent que va a fondre carn sense os. Genteta que, si estau una setmana a veure-la, vos dona la impressió d'estar vegetant unes escorregades. Hi ha homo que el mes passat li sobrava dona i actualment, després d'un parell de sessions d'aquesta mena, la cerca amb lupa.

ANTIGAMENT, LES PERSONES que per necessitat havien de prendre el sol, es tapaven, fins i tot, amb manegots i mocador pel cap. Avui passa tot el contrari.

Tothom fa cara de carboner. Vesteix molt tenir la pell com un cul de pella. Per quedar negrellones tot hi diu. Ultra-Violetes, pomades, cremes, potetes i potets, terrats, etc. etc. Qualsevol avinentesa serveix per fer de dragons. Quin món tan capgirat Déu meu. Els negres fugen del sol per no tornar-hi més i els blancs es torren com a pollastres de barbacoa. Visca la democràcia asolejada.

BANDERES. MANQUEN BANDERES. Per devers la Sala, el balcó reial està despullat i més totsol que el Còdol Negre. Suposam que tal cosa serà breu. O, si voleu, les canviaran per altres de noves, perquè les que hi havia, no sabien de quin color es campaven.

EL TEMPS MAI QUEDA ENRERA. Si no fa fred de prest, ho fa de tard. Però va amb nosaltres. L'atmosfera tan desigual que patim és conseqüència del nostre comportament. Sols els animals segueixen les normes de la Natura. Nosaltres no podem, ni sabem, seguir les subsidiàries. Idò no mos queixem. No potser brossat i llet. El resultat és mildiu i rovell a farfarrells. Menjam, bevem i fumam sense engallador, ostentant tals imprudències. Mos creim superhombres, allà on sols som despulles i desferres dels més pestilents carnatges humans. Preniu llum d'en "Cuqui" de ca'n Bidigos. Des de què l'engrunà un cotxe, no ha creuat pus les cadenes del ferrocarril.

carta oberta a ...

Sr. Pere Moll Amorós
Delegat de "Sa Nostra" Artà

Distingit amic: En nom de la Confraria de S'Endavallament em plau agrair-vos l'important donatiu que ens heu fet aquest any per ajudar a satisfer les moltes despeses que hem tingut amb motiu de la passada Setmana Santa.

Amb aquest acte tan generós per part de "SA NOSTRA" aquesta Entitat ha demostrat, una vegada més, la gran sensibilitat que ella té en el patrocini d'actes culturals arreu de les Illes i, en aquest cas concret, respecte del poble d'Artà.

Pregant-vos que faceu arribar a la vostra Direcció General aquests sentiments de la nostra Confraria, queda s.s. i amic

Pedro José Gil Fuster
President de la Confraria
de S'Endavallament

RECEPTA CULINÀRIA del xeff fogo'

Per bé anar de ventro, no manca molta ciència, lo millor és la paciència per buidar lo de dentro. Basta con recordare lo que dijo Salomone, uno de cuyos sermones ara paso a contare: Severitá en comer, ser prudenti con famellas no vagis de contarellas pos el querer és poder. Tú eres molto llesto en las cosas de la vida, no precisas cap querida ni practicas l'incesto. No 'scoltis mai sirenas, qu'emborratxan con su canto, te foten baix de son manto i a Déu senyor, muy buenas. Dos són ils grans enemics: el porco que nos comemos, el vino que nos bebemos quens dexan como xurics. Oh, gran savi Salomone, déjate de sermonare, cêrcate altro confrare que jo vull menjar jamone. De res m'enpanadexo porque obro con cautela, aunque fálteme una biela del cap jo no patexo.

endevinetes d'En Pere Xim

Mai hauria jo pensat n'hi hagués de tan poques de sis casi no en trobes i de set no en trobes cap. Està ben comprovat perquè jo he fet ses proves i és sa pura veritat.

Solució al número passat:
Es Motocultor